

Landsforeningen for bøsser og lesbiske
Forbundet af 1948, **Landssekretariatet**
Teglårdsstræde 13 - Postboks 1023 - 1007 København K
Tlf. 3313 1948 - Fax 3336 0083 - www.lbl.dk - lbl@lbl.dk
CVR 23 07 25 13 - Medlem af ILGA (International Lesbian and Gay Association)

Høringssvar vedr.

Regelforenkling på det familieretlige område

Rapport afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, december 2003

Landsforeningen for bøsser og lesbiske skal hermed afgive høringssvar vedr. rapporten Regelforenkling på det familieretlige område.

Registreret partnerskab og ægteskab

Det skal indledningsvis bemærkes, at det registrerede partnerskab, som Danmark var det første land til at indføre, i dag har vundet indpas i mange andre lande. Følgende lande i Europa har partnerskabslove¹:

- Danmark 1989 (Grønland 1996) - udvidet 1999
- Norge 1993 - udvidet 2000 og i 2001
- Sverige 1994, i kraft 1995
- Island 1996
- Holland 1997, i kraft 1998, ægteskab 2001
- Frankrig (PACS) 1999
- Tyskland 2001
- Portugal 2001
- Finland 2002
- Belgien 2003 - ægteskab

I følgende lande findes forskellige former for anerkendelse af samliv for par af samme køn²:

Argentina, Australien, Belgien, Brasilien, Canada, Danmark (incl. Grønland), Finland, Frankrig, Holland, Island, Israel, Italien, Kroatien, Namibia, New Zealand, Norge, Portugal, Spanien, Sverige, Sveits, Sydafrika, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn, USA og Uruguay.

I Columbia, Liechtenstein, Luxembourg, Mexico, Polen, Storbritannien og Taiwan behandler de lovgivende forsamlinger lovforslag på området.

¹ A survey of recognition of gay and lesbian partnerships in Europe, <http://www.steff.suite.dk/partner.htm>, Landsforeningen for bøsser og lesbiske, International Afdeling

² Where You can Marry: Global summary of Registered Partnership, Domestic Partnership and Marriage Laws, <http://www.iglhrc.org/site/iglhrc/content.php?type=1&id=91>, Internatoinal Gay and Lesbian Human Rights Commission

Dette illustrerer, at selvom arbejdsgruppens rapport typisk forholder sig til de nordiske lande og Holland, så er tanken om retlig anerkendelse af par af samme køn langt videre udbredt.

Ægteskab

Holland og Belgien samt de canadiske delstater British Columbia og Ontario har åbnet ægteskabet for par af samme køn.

Det er Landsforeningens opfattelse, at den største regelforenkling ville opnås ved at Danmark gjorde tilsvarende og dermed gjorde det muligt for alle, uanset køn, at indgå ægteskab.

Det forekommer helt unødvendigt at opretholde en kønsbestemt adskillelse af par, hvis forhold staten anerkender og søger at give ensartede vilkår. Det sidste ikke mindst på grund af landets ligestillings- og antidiskriminationslovgivning. Der er tale om en slags lovgivningsmæssig dobbelt husholdning, hvis eneste formål er et signalere, at der er forskel på de to typer parforhold, mens al anden lovgivning søger at sidestille dem.

Det skal bemærkes, at selvom ægteskabet åbnes for par af samme køn, vil det stadig være muligt at opretholde undtagelser. Således er der i den hollandske og den belgiske lov undtagelser vedr. par af samme køn hvad angår adgang til adoption af udenlandske børn.

Registreret partnerskab

Danske statsborgere

Begrundelserne for opretholdelse af bopælskravet for danske statsborgere er, som beskrevet i rapporten (p. 54), at danske statsborgere, der bor i udlandet, ofte ikke har nogen tilknytning til Danmark, og at et registreret partnerskab for dem ikke vil have retsvirkning i deres opholdsland. Endvidere at andre lande kunne finde det krænkende, hvis Danmark søgte at lovgive for personer, der, selvom de er danske statsborgere, i realiteten kun er knyttet til opholdslandet.

Arbejdsgruppen anbefaler ud fra disse begrundelser, at det fortsat skal være umuligt for danske statsborgere at blive registreret i Danmark, såfremt de er bosiddende i lande uden partnerskabslove.

Landsforeningen finder ikke, at begrundelserne for opretholdelse af forbuddet er relevante i dag. Argumentet om krænkede lande forekommer ubegrundet i dag, hvor så mange lande har indført partnerskabslove og lignende, jfr. indledningen ovenfor, og hvor f.eks. Europaparlamentet vedtager anbefalinger om at indføre partnerskabslove i alle EU-lande.

Hvis en dansk statsborger bosat i udlandet ønsker at indgå et 'haltende partnerskab' (partnerskab uden retsvirkning i opholdslandet), må dette tænkes at være vigtigt for personen, og netop derved har denne en tilknytning til Danmark. Derfor forekommer

begrundelsen om, at danskere i udlandet uden tilknytning til Danmark ikke skal kunne indgå registreret partnerskab, fortænkt.

Landsforeningen finder således, at alle danske statsborgere bør have adgang til at indgå registreret partnerskab i Danmark.

Hvad angår udstationerede danskeres adgang til at indgå registreret partnerskab i Danmark henviser arbejdsgruppen til det internationalretlige domicilbegreb, og argumenterer for, at sådanne personer anses for at have domicil i Danmark og dermed have adgang til indgåelse af partnerskab. Det er Landsforeningens opfattelse, at dette alene gælder for ansatte i udenrigstjenesten. Landsforeningen mener derfor også af denne grund, at bopælskravet bør bortfalde.

Såfremt man ønsker at opretholde et bopælskrav, støtter Landsforeningen arbejdsgruppens anbefaling af at bopæl i et land med regler om registreret partnerskab, der svarer til de danske, sidestilles med bopæl i Danmark i relation til adgangen til at indgå registreret partnerskab her i landet.

Udenlandske statsborgere

Et udenlandsk par, som kommer fra lande, hvor registrering ingen retsvirkning vil have, kan ikke indgå registreret partnerskab i Danmark. Som beskrevet i rapporten (p. 54) er baggrunden for, at man ønsker at undgå sådanne 'haltende partnerskaber', at partnerne i deres hjemlande ville kunne indgå ægteskab, idet partnerskabet ikke anerkendes, og dermed i forhold til dansk ret have et bigamisk forhold.

Landsforeningen finder ikke, at det forhold, at personer efterfølgende vil være i stand til at foretage sig noget, der er ulovligt ift. dansk ret, skal berøve dem adgangen til at indgå registreret partnerskab her.

Man nægter f.eks. heller ikke en person adgang til at etablere en virksomhed, på trods af, det efterfølgende giver mulighed for lovstridig skatteunddragelse.

Landsforeningen finder således, at også udenlandske statsborgere uden bopæl i Danmark bør kunne indgå registreret partnerskab her.

Arbejdsgruppen har diskuteret muligheden for at lempe bopælskravet for udenlandske statsborgere, således blot den ene af to udenlandske partnere behøver have haft bopæl i to år i Danmark.

Landsforeningen finder, at de af arbejdsgruppen opregnede argumenter for et sådant forslag langt overgår argumenterne imod, hvorfor foreningen støtter en sådan lempelse, såfremt et bopælskrav ønskes opretholdt.

En yderligere lempelse, som Landsforeningen gerne så gennemført, er, at udenlandske statsborgere, som begge har bopæl i Danmark, uanset varigheden heraf, skal kunne indgå

registreret partnerskab her. Således kunne to udenlandske statsborgere indgå registreret partnerskab i Danmark, såfremt den ene partner havde haft bopæl i Danmark i to år eller begge partnere havde bopæl i Danmark.

En sådan regel ville tilgodese par, der bosætter sig i Danmark, således disse ikke behøver vente to år på at kunne indgå registreret partnerskab.

Partnerskabslovens bestemmelser vedr. ægteskabsloven

Nødregistrering

Landsforeningen støtter arbejdsgruppens anbefaling af at give adgang til nødregistrering. Dette kan i dag ikke lade sig gøre, idet det iflg. partnerskabsloven kun er en begrænset del af ægteskabslovens kapitel 2, der gælder for partnerskaber.

Kirkelig vielse

Landsforeningen finder, at også de andre dele af ægteskabslovens kapitel 2 bør gælde for registreret partnerskab. Ægteskab kan, ifølge disse bestemmelser, indgås ved borgerlig vielse eller ved kirkelig vielse. Kirkelig vielse kan finde sted 1) inden for folkekirken, 2) inden for anerkendte trossamfund, eller 3) inden for andre trossamfund, såfremt de har præster, som af kirkeministeren er bemyndiget til at foretage vielser.

Landsforeningen mener, at partnerskabslovens § 2 stk. 1 skal revideres, således ægteskabslovens kapitel 2 også gælder for registrerede partnerskaber. Dermed vil det blive muligt for trossamfund, der ønsker dette, at foretage vielse af par af samme køn. I dag står partnerskabsloven i vejen for dette, og trossamfundene er dermed afskåret fra valget om, hvorvidt de vil foretage vielser af par af samme køn eller ej.

Anerkendelse af forælderskab

Et af de familieretlige områder, hvor en regelforenkling er mest påkrævet, er spørgsmålet om anerkendelse af forælderskab, når et par af samme køn får børn.

Når et par af samme køn, typisk et lesbisk par, får børn ved en planlagt familieførelgelse, er det meget omstændeligt at blive anerkendt som forældre. Det kan kun ske ved stedbarnsadoption, og som følge heraf er der en række betingelser:

- Parret skal have indgået registreret partnerskab
- Parret skal have haft mindst 2½ års samliv forud for stedbarnsadoptionen
- Stedbarnsadoptionen kan tidligst ske 3 måneder efter fødslen.

Således bliver den ene partner forælder ved anerkendelse, mens den anden bliver forælder ved adoption. Disse bestemmelser står i skærende kontrast til de enkle anerkendelsesregler, der indførtes for par af forskelligt køn i børneloven.

De særlige forhold for par af samme køn har vidtrækkende konsekvenser for familien:

- Medmoderen (den ikke-fødende forælder) kan ikke få 'fædreorlov'
- Ved dødfødsel får medmoderen ikke orlov
- Der skal føres faderskabssag ved en domstol, med mindre barnet er undfanget ved insemination på StorkKlinik³
- Er den fødende kvinde udlænding, får barnet ikke dansk indfødsret ved fødslen
- Ved moderens død før meddelelse af adoption, efterlades barnet uden juridisk tilknytning til medmoderen

Sådanne problemstillinger opleves ikke af par af forskelligt køn, hvorfor der er tale om en væsentlig forskelsbehandling af familier. De ville alle kunne løses ved at lade børnelovens anerkendelsesprocedure gælde for alle forældrepar uanset køn.

Det skal bemærkes, at både Holland og Belgien har sådanne simple regler (en slags udvidet *pater est*-regel).

I forhold til arbejdsgruppens anbefalinger skal Landsforeningen opfordre til, at der ved en præcisering af reglerne vedr. stedbarnsadoption efter en ægtefælles død, jfr. p. 50, anføres, at dette også gælder for forældrepar af samme køn.

Det er i øvrigt Landsforeningens erfaring, at statsamterne ofte glemmer at tage stilling til spørgsmålet om, at forældrene skal opholde sig i hjemmet efter en adoption. Det har i praksis betydet, at medmødre ikke har kunnet få del i den udvidede fædreorlov, som findes i visse overenskomster.

Med venlig hilsen

LANDSFORENINGNE FOR BØSSER OG LESBISKE

Peter Andersen
Landsformand

Søren Laursen
Retspolitisk sekretær

³ Cirkulæreskrivelse fra Civilretsdirektoratet, 11.06.2003, Faderskab og kunstig befrugtning